

ВПЛИВ ДЕРЖАВНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

к.е.н., доц. **Гриценко Л.Л.**
Сумський державний університет

к.е.н., доц. **Боярко І.М.**
ДВНЗ «Українська академія банківської справи
Національного банку України», м. Суми

Світовий досвід функціонування економічних систем засвідчує необхідність активної участі держави в управлінні господарськими процесами з метою забезпечення їх ефективності, зокрема, засобами реалізації державної інвестиційної політики. Державна інвестиційна політика – це діяльність держави щодо регулювання інвестиційної активності в країні з метою реалізації цілей соціально-економічного розвитку. Це обумовлює важливість розгляду закономірностей формування, становлення та розвитку механізму взаємодії держави і ринку, суттєвим аспектом якого є виявлення оптимальних пропорцій співіснування державного та приватного секторів економіки, напрямів їх взаємодії в процесі реалізації інвестиційної політики держави.

Доцільність та обов'язковість присутності держави в ринковій економіці та виконання нею ролі активного агента регулювання соціально-економічних процесів пов'язана із становленням системи державних соціально-економічних функцій, а саме: соціальних, економічних, фінансових, екологічних.

Слід зазначити, що в історичному контексті роль держави у забезпеченні економічного та соціального розвитку суспільства постійно зростає. Це обумовлено зростанням попиту на культурну, освітню та благодійну діяльність, яке вимагає створення спільних приватно-державних фондів фінансових ресурсів, акумуляцію та розподіл яких ефективно, на нашу думку, може здійснювати тільки держава.

На сучасному етапі розвитку економічної системи закон Вагнера формулюється в наступному вигляді: суспільний розвиток, взагалі, та індустріальне зростання, зокрема, повинні супроводжуватися постійним збільшенням частки державних інвестиційних витрат у валовому внутрішньому продукті (ВВП).

Економіка розвинених країн Європи демонструє певну циклічність у дотриманні базових співвідношень між темпами нарощення державних інвестиційних витрат та зростанням ВВП. На нашу думку, це є свідченням завершення структурного перерозподілу та усталення пропорцій співіснування приватного і державного секторів в економічному середовищі цих держав. Крім того, отримані результати порівняння темпів приросту державних витрат і ВВП вказують на те, що закон Вагнера справджується переважно в країнах з недостатньо розвинутою економікою, а в розвинених країнах даний закон почав втрачати своє значення з кінця 70-х років ХХ ст. Це, в свою чергу, пов'язано із завершенням формування конкурентного середовища, наявність приватної складової в якому є обов'язковою умовою ефективного функціонування ринкового механізму.

Аналіз середньорічних темпів зростання державних інвестиційних витрат і ВВП країн ЄС та України дозволяє виділити три кластерні групи щодо дотримання закону Вагнера: I група – країни, в яких нарощення державних інвестиційних витрат не супроводжується економічним зростанням (Ісландія, Україна); II група – країни з помірним приростом державних інвестиційних витрат та помірними темпами економічного зростання (Чеська Республіка, Литва, Данія, Люксембург, Угорщина та інші); III група – країни з високим приростом державних інвестиційних витрат й інтенсивним економічним зростанням (Словенія, Фінляндія).

Одним з наслідків реалізації закону Вагнера є загальна тенденція до зростання частки державного сектору в економіці країни, яка призводить до його домінування та перетворення економічної системи в односекторальну за рахунок дії так званого «ефекту комунізму», який вражається в поступовому поглинанні приватного сектора державним.

Для України характерним є відсутність чіткого взаємозв'язку та невідповідність закону Вагнера у щорічних темпах економічного зростання та динаміці державних інвестиційних витрат. Така тенденція, на нашу думку, в першу чергу обумовлена становленням ринкових механізмів в національній економіці та незавершеністю процесів формування структури власності.

Таким чином, подолання наслідків світової фінансової кризи зумовлює необхідність посилення наукового інтересу до теоретичних та практичних аспектів обґрунтування пріоритетних напрямів державного фінансування соціально-економічного розвитку. Важливим завданням при цьому є встановлення позитивного зв'язку між нарощенням державних інвестиційних витрат та бажаними темпами економічного зростання, пошуку нових ефективних форм взаємодії бізнесу і держави в процесі державної реалізації інвестиційної політики.